

C í r k e v n í z á l e ž i t o s t i p o r o c e 1 9 4 5 .

První farář v Černé.

Pokoušel jsem se zjistit některé okolnosti kolem faráře Jana Prachaře, který působil v Černé v Pošumaví v letech 1946 – 1949, kdy uprchl do USA.

Setkal jsem se s občankou Černé v Pošumaví paní Boženou Rosickou, ročník narození 1920, která patřila mezi velmi dobré známé pana faráře. Do Černé se přistěhovala s rodinou v roce 1946 přibližně v době, kdy nastoupil jako farář Jan Prachař. Podle jejích slov to byl „zlatý člověk“. Nikomu nezpůsobil nikdy žádnou křivdu, pomáhal kde bylo třeba a choval se jako pravý vlastenec. Před ním zde byli všichni faráři němečtí.

Pan Jan Prachař byl střední postavy, pohledný, ve věku asi kolem 30 let, nosil rajtky a vysoké boty. Bydlel na faře, na jídlo chodil do hostince k „Tomandlům“, anebo k lidem, kteří ho pozvali. Byl velmi skromný, jedl rád jednoduchá jídla, např. brambory s mlékem. Byl veselý, chodil rád i na taneční zábavy, ale vždy jen do 22 hodiny, pak odcházel domů.

K Rosickým prý chodíval téměř obden, známý byl i s rodinou Tomandlů, Lovětínských a některými dalšími, vesměs však dnes už nežijícími, či staršími lidmi.

Na Zelený čtvrtek v r. 1949 odejel na motorce do Horní Plané a odtud pěšky přes louky, lesy a bažiny, uprchl do Německa. Nebylo to prý ovšem snadné, dlouho bloudil, nevěděl kde je, byl hladový, ale přece jen se dostal do Německa, kde hned na první faře mu dali najíst. S sebou vzal klíč od kostela v Černé v Pošumaví, který 40 let opatroval a při svém návratu, který mu byl umožněn po revoluci, ho v roce 1991 vrátil.

Klíč od kostela z Černé v Pošumaví nechal pan farář v USA pozlatit a po svém návratu ho odevzdal v Černé právě paní Boženě Rosické, která ho uchovává dodnes, o čemž jsem se sám přesvědčil.

Farář Jan Prachař byl za dobu svého působení znám tím, že poskytoval noclehy lidem, kteří prchali přes hranice. Zastavovali se v Černé u faráře, údajně pod heslem „nocleh na faře“. Z tohoto důvodu byl sledován STB a vydatně tomu napomáhali i někteří místní občané.

Podle slov samotného p. faráře, které řekl paní Rosické po svém návratu, ho policajta, který neustále hlídal u plotu fary, před velikonoce roku 1949, varoval se slovy: „pane faráři, chcete-li si zachovat život, musíte ihned utéct“. Proto se tak rychle rozhodl, ale chtěl údajně ještě předtím provést určité posvěcení v Horní Plané, kam přijel na motorce. Tam byl však upozorněn ať neotálí a ihned uprchne. V Černé pak někteří / minimálně dva / občané, kteří faráře měli hlídat, nemohli pochopit, jak jim mohl utéct.

Pan farář měl skutečně „štěstí“, neboť brzy nato začala čistka řadových církevních představitelů, především těch, kteří byli v největší oblibě u věřících.

Jméno policajta, který mu svým varováním dopomohl k útěku však p. farář ani po 40 letech nikomu neřekl, přestože ho dobře znal. Jména dvou místních občanů, dnes již po smrti, však v Černé znal téměř každý.

Obec Černá v Pošumaví, odkud byli odsunuti občané německé národnosti po 2. světové válce a doosídleny českým obyvatelstvem, nebyla v éře komunismu nábožensky zaměřená.

Nejenom někteří funkcionáři zdejších podniků, kteří se netajili svou nenávisť k církvi / viz jeden ředitel Státního statku, který chtěl z místního kostela udělat stáj pro koně /, ale i z řad občanů, bylo jen několik nábožensky založených.

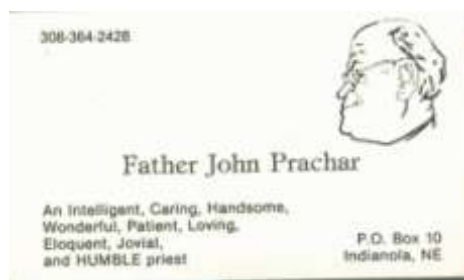
Po pádu komunismu se věci postupně měnily, ale je nutno konstatovat, že k horšímu. Podle údajů se ke katolické církvi v r. 1990 hlásilo 47% občanů a v r. 2002 již pouhá 24%, jak uvádí poslední sčítání.

Věnuje se však mnohem větší pozornost opravě a obnově církevních památek ze strany státu a obcí. Provedla se obnova a rekonstrukce převážně většiny kapliček, Božích muk a křížů, ovšem za převažující finanční i materiální podpory bývalých rodáků obce z Německa a Rakouska.

Do kostela však chodí stále mizivě procento a už vůbec ne mladí. Politika státu je zaměřena materiálně, lidé propadli honbě za ziskem, za úspěchem, touze po moci. Bohužel i církev zajímá hlavně otázka návratu majetku a to, co by měla hlavně propagovat - lásku, spravedlnost, solidaritu a podobně, je pro většinu národa prázdný pojem.

K tomuto případu se žádné novinové články nenašly a zřejmě ani neexistují. P. farář Jan Prachař předal klíč paní Rosické ve vsi tichosti. Kromě ní a pár zasvěcených neměl nikdo ponětí o existenci p. faráře. Stejně tak se téměř nikdo nezajímal o činnost dalších farářů v obci a troufám si tvrdit, že současného faráře, který slouží v obci bohoslužby a zúčastňuje se i některých jiných církevně-světských událostí, 80% občanů nezná.

P. farář čekal dlouhých 40 let na návrat. Přestože byl pryč v USA již 10 let, měl vyřízeno americké občanství, naše orgány ho do republiky nepustily. V USA byl velmi činný, postavil školu a nemocnici a na své působiště v Černé v Pošumaví nikdy nezapoměl. **Každoročně o Vánocích sloužil půlnoční mši za občany Černé v Pošumaví.** Před odletem z USA zpět mu dokonce pryč zaplatili v USA letenku, aby mohl v pořádku klíč vrátit. Zemřel pryč ovšem za poněkud záhadných okolností při odletu a mezipřistání ve Vídni. / z vyprávění paní Rosické zaznamenal kronikář Ing. Záhora František /.

Vizitka P. Jana Prachaře
v USA.

Pamětníci Václava a Václav Lovětínských z Českého Krumlova vzpomínají:

Na faře jsme tedy žili s P. Janem Prachařem, který však o velikonocích v r. 1949 emigroval. Pro potřeby velikonočních obřadů se muselo chodit do Horní Plané, kde bylo děkanství a tam také Jan Prachař jel, ale protože se dozvěděl, že mu hrozí nebezpečí, tak hned v noci po návratu z Horní Plané odešel. Už si ani nerozvěcel, pouze baterkou svítil, protože fara byla stále sledována a určití lidé poslouchali pod okny.

I naše rodina, pokud u nás byla návštěva, třeba v letním období, museli se vždy všichni hlásit na národním výboru, že jsou stále zde a nikam neodešli. Nebylo to jednoduché.

Panu faráři Prachařovi se podařil útek, přestože byl neustále hlídán, výrok Františka Švamberka : „Tak dlouho jsme ho hlídali, až nám utekl“, je mezi pamětníky známý.

S panem farářem Prachařem jsme po jeho odchodu ve spojení nebyli, pouze některé věci jsme jeho rodině / pocházel z Choustníku u Tábora/ dovezli. Dost toho tady však zbylo a tak když pak přišel děkan Noska z Týna nad Vltavou, některé věci po farářovi Prachařovi poznal, např. výbavu pro vysvěcení, tak to po něm „zdedil“.

Po roce 1990 tady byl Jan Prachař na návštěvě, dozvěděli jsme se, že bude v Černé sloužit mši a tak jsme sem z Krumlova přijeli. Byl velice šťastný, bylo mu již přes 70 let a velmi oceňoval to, že mu farníci pomohli v zakoupení letenky a výpravy do staré vlasti. Vyprávěl, že má mít setkání se spolužáky, s některými se také sešel již v Milevsku.

Jeho druhá cesta sem však se mu stala osudnou. Tehdy ho jeho rodina čekala na letišti v Ruzyni, ale tam vůbec nepřiletěl. Byl vylákán do Vídně, o což se údajně postaral někdo tady odtud. Buď vyslechli hovory, údajně sem pryč vezl nějaké peníze pro konzistoř, každopádně po ubytování v hotelu, byl při venčení psa, kterého měl s sebou, přepaden a zbit tak, že musel být s přelámanými žebry a dalším poraněním dopraven do nemocnice. Při tom se mu tam ztratila veškerá zavazadla.

Z nemocnice ve Vídni ho pustili na revers, rodina si pro něho dojela, ovšem rentgen a další vyšetření mu tam zřejmě nedělali, protože byl v takovém stavu, že musel znovu do nemocnice do Pelhřimova, což zařídila jeho sestra z Černovic u Tábora.

Do Černé se tedy již nedostali, my s ním byli v telefonickém spojení, ovšem během měsíce svému zranění podlehl.

Z dalších farářů v Černé

tady byl po Prachařovi nejprve páter Motejl, dalším farářem byl Solnica, to byl Slovák, působil zde dost dlouho a často za ním jezdila návštěva z přízně a těž jakýsi kněz Bindač. Páter Solnica zde byl na návštěvě po roce 1990, jak tvrdila paní Rosická, žil prý v té době v Nitře.

Po něm přišel asi farář Staněk, pak nastoupil Vrba. Ten se tady proslavil zejména tím, že byl neustále v hospodě a na faru si pak po uzavírací hodině tahal spoustu chlapů a pokračovali v pití a bujarém veselí. Není divu, že ho nakonec někdo udal dopisem na konzistoř, protože to, co se na faře dělo, začínalo být neúnosné.

Dalším farářem zde byl Šmíd, který nás vlastně oddával, ale nebyl tady dlouho, tehdy nenechávali kněze dlouho na jednom místě, takže se často střídali.

Po Šmídovi asi přišel Noska, pak zde byl Švarc, kterého vystřídal na dlouhou dobu farář Michal Tkáč. Farář Prokop Švarc byl vyučený krejčí, také prý vařil nějaké léky na snižování vysokého tlaku.

Výtah z farní kroniky Frymburk /druhá část od roku 1945 do r.1984, kterou zpracoval p.Augustin Jarolímek, diakon /.

Od 12.listopadu 1960 začal dělat duchovního správce v Černé v Pošumaví **P.Karel Prokop Švarc**, farář z Frymburka.Narodil se 5.10.1902 a zemřel 26.10.1979.

Na snímku je P.Karel Prokop Švarc s dětmi u prvního sv.přijímání v Černé v Pošumaví.

Farnost Dolní Vltavice byla vzhledem k zatopení vodním dílem Lipno, k 1.4.1958 zrušena.

Od 1.září 1967 přichází rodák z Bošilce, který byl do Suchdol nad Lužnicí.Byl v koncentračním táboře Terezín, ročním působení je přeložen do

další farář **P.Jaroslav Staněk**, Frymburku přeložen z farnosti účastníkem odboje a byl vězněn kde měl být dokonce popraven.Po Horní Plané.

1.ledna 1970 nastupuje nový kněz **P.Michal Tkáč**,dosavadní kaplan děkanského úřadu v Českých Budějovicích při katedrále sv.Mikuláše.

P.Michal Tkáč se narodil 4.5.1931 v Mestisku ve východoslovenském kraji.Vyučil se zedníkem a po vojně dva roky mistroval na východním Slovensku.V Čechách pracoval u Vodních staveb, přes den zdil a dělal fasády, po večerech docházel na budějovickou jedenáctiletku.Maturita a znalost latiny byly totiž podmínkou dalšího studia na kněze.Ve 27 letech maturoval a za českobudějovickou diecézi vstupoval na litoměřickou teologickou fakultu.Vysvěcen byl dne 23.6.1963 v Litoměřicích.

První jeho zimní období bylo velmi dlouhé a ještě na velikonoce nebylo možno projet autem po silnici a dostavit se na bohoslužby do Černé v Pošumaví / známá velká zima 1969/70 /.

V r.1972 byla obnovena nájemní smlouva na budovu fary v Černé v Pošumaví.Tato budova je používána MNV jako Mateřská škola a školní kuchyně a jídelna.Plný nájem podle nových směrnic 26 tis.Kčs ročně proplácel MNV duchovní správě až do roku 1975, kdy byly amortizovány náklady vložené pronajimatelem.

V roce 1976 byla provedena svépomocná generální oprava kostela Neposkvrněného Početí Panny Marie v Černé.Byly provedeny následující práce:

- nátěr plechové krytiny věže
- oprava ciferníků věžních hodin
- celková oprava fasády
- výměna krytiny /tašky / na celé střeše kostela

Celková generální oprava činila 125 808 Kčs.Uhrazené náklady představovaly:

- 46 500 Kč státní příspěvek; - 10 000 Kč konzistorní fond a příspěvek věřících;
- zbytek z vlastních prostředků farnosti.

Jasně barvy opraveného kostela přispěly velmi i k samotnému vzhledu obce Černá v Pošumaví.Duchovní správce měl plné pochopení při provádění oprav kostela u věřících, kteří ochotně pomáhali finančně i aktivně, zejména ženy.

V roce 1977 se v Černé v Pošumaví prováděla celková oprava interiéru kostela včetně nové elektrické instalace.Dále byl pořízen nový oltář čelem k lidu a nová stabilní ambona.Provedlo se též vymalování celého vnitřku kostela.Dále bylo ještě provedeno zhotovení odvodňovacích žlabů kolem celého kostela a oprava fasády fary.Celková oprava stála 70 tis.Kčs v nákladech.

MNV v Černé provedl současně přemístění cenné památky – kamenné sochy sv.Jana Nepomuckého z mostu, který byl upravován, k hlavnímu vchodu kostela.

Oprava kostela v Černé v Pošumaví v roce 1976.

Interiér kostela po úpravě v roce 1977.

23.12.1978 nabyla platnost kupní smlouva manželů Aloise a Hedviky Zwiefelhoferových z Českých Budějovic o odprodeji části pozemku zrušeného hřbitova v Černé v Pošumaví č.kat.71 o výměře 42 m2 a parcela č.70/2 o výměře 156 m2.Jedná se o zastavěnou plochu bývalé márnice, která

byla změněna na rekreační domek. Pozemek zrušeného hřbitova je v užívání MNV jako prostranství veřejné zeleně.

Dne 3.7.1981 přehnal se krajem kolem Lipna krátká větrná smršť, která způsobila škody nejen v lesích, ale i na střeších kostelů. Celková škoda byla odhadnuta Státní pojišťovnou na částku 26 tis. Kčs. Nejvíce byl poškozen děkanský kostel sv. Markéty v Horní Plané a kostel v Černé v Pošumaví.

V r. 1983 byly v Černé v Pošumaví připraveny 4 děti k prvnímu svatému přijímání.

P. Michal Tkáč spravoval od r. 1984 tyto farnosti: Frymburk, Černá v Pošumaví, Horní Planá, Hodňov, Přední Výtoň, Slavkov, Svěráz, Světlík a později přibyla Zvonková a Svatý Tomáš.

3. května 1992 se konalo slavnostní posvěcení sloupu sv. Floriána v Dolní Vltavici. V červnu 1996 byla dokončena oprava kaple v Radslavi a 21.6.1996 se konalo vysvěcení této kaple za účasti 60 rodáků z Německa a Rakouska. Světitelkou opravené kaple byl přítel naší farnosti z rakouského Wenfeldenu – P. Adalbert Handum. Při svěcení kaple koncelebroval P. Michal Tkáč a českokrumlovský biskup P. Soukup.

P. Michal Tkáč - osud.

Motto a jeho heslo: „Na minulost nezapomenout – věřit v Boha a budoucnost“.

V roce 1975 byla u p. faráře poprvé zjištěna cukrovka, přesto manuálně pracoval až do r. 1979 na stavebních opravách kostelů. V roce 1993 si v koupelně opařil horkou vodou pravou nohu prostřední prst – rána se nezhojila. Došlo nejprve k amputaci prostředního prstu a v červenci r. 1993 k amputaci pravé nohy podkolenem. Dostal protézu a chodil pomocí francouzských holí.

Zhoršil se mu též zrak a prodělal oční operaci na klinice v Linci, což zprostředkoval P. Dr. Johann Kindermann.

23. ledna 1997 si poranil patu u levé nohy a rána se opět nezhojila. 19.3.1997 bylo nutno provést amputaci levé nohy nad kolenem. Další pohyb po zahojení byl možný jen pomocí vozíku. 31.5.1997 sloužil svou první mši na vozíčku. V neděli slouží bohoslužby v kostele a ve všední dny, pokud není na dialýze, na faře v chodbě, proměněné na domácí kapli.

19. května 1998 mu onemocněly ledviny a od tohoto data začíná léčení na dialýze v nemocnici Český Krumlov nejprve 2x, později 3x týdně a dochází opět ke zhoršení zraku. Dobrou lékařskou péčí, dietou a ošetřováním svojí sestrou Jaroslavou Illovou především bylinnými koupelemi a v neposlední řadě však také stálou duševní činností se jeho stav začátkem třetího tisíciletí stabilizoval.

Přesto z těchto důvodů již nemohl P. Tkáč vykonávat veškerou práci ve svěřených farnostech, která v té době obnášela kromě pastorače také mnoho starostí s probíhajícími opravami kostelů v jednotlivých obcích. Tak byl v r. 1977 uvolněn z administrativních funkcí v okolních farnostech a zůstal jen frymburským farářem.

1. února 2000 byl P. Michal Tkáč jmenován *čestným kanovníkem Katedrální kapituly Sv. Mikuláše v Českých Budějovicích*. Slavnostní instalace kanovníka se konala 24. dubna 2000.

K 31.12.2002 odešel P. Michal Tkáč do důchodu.

Životní osudy kněze P. Michala Tkáče

/Vzpomínka k nedožitým 80. narozeninám/

P. Michal Tkáč byl nejdéle sloužícím farářem v naší farnosti, kterou spolu s dalšími farnostmi spravoval ze svého působiště ve Frymburku. Celých 38 let jeho působení v lipenských obcích se vrylo do paměti nejen všech věřících, ale i mnoha občanů, kteří poznali jeho lásku k lidem a Bohu, jeho neúnavnou práci nejen v duchu evangelia, ale i na světském poli, zejména jeho velkou zásluhu na obnově řady kostelů.

Jeho hlavním mottem a heslem bylo: „Na minulost nezapomenout – věřit v Boha a budoucnost“.

Narodil se 4. května 1931 ve východoslovenské obci Mestisko, vyučil se zedníkem, krátký čas dělal stavebního mistra na Slovensku a v roce 1955 odešel do Čech. V té době byl již plně rozhodnut, že při svém zaměstnání bude studovat teologii. K tomu ovšem potřeboval mít maturitu a znát latinu a tak začal studovat večerní jedenáctiletku v Českých Budějovicích. Pracoval u Vodních staveb, přes den zdil a dělal fasády a po večerech studoval a v r. 1958, po odmaturování, nastoupil za česko-budějovickou diecézi na Bohosloveckou fakultu do Litoměřic. 28. června 1963 byl vysvěcen a tím začala jeho kněžská dráha. Po dobu 45 let pak působil na farnostech na Táborsku, Česko-budějovicku a od 1. ledna 1970 začal ve Frymburku. Odtud pak spravoval farnosti v Černé v Pošumaví, Horní Plané, Hodňově, Přední Výtoni, Slavkově, Světláku a později na Zvonkové a Svatém Tomáši.

Když mi před časem u něho na faře poskytl rozhovor, vzpomenu na začátky jeho působení, kdy známá dlouhá zima 1969/70 mu způsobovala velké problémy. Po cestě z Frymburku do Černé bylo stále velké množství sněhu a ještě prý na Velikonoce nebylo možno autem projet, když potřeboval na bohoslužby do Černé v Pošumaví.

V době celého svého působení se vždy snažil, pokud to finance dovolovaly, aby kostely v jeho farnostech dostaly potřebnou úpravu, k čemuž valnou měrou přispíval i svými stavebními zkušenostmi. Často jsem ho vídal v pracovním oblečení při některých pracích na úpravě kostelů. Po roce 1989, především za pomoci žijících rodáků z Rakouska a Německa se mu podařilo postupně opravit devět kostelů.

Jeho víra byla pravá a skutečná a tak se mu dařilo přenést se i přes řadu problémů a úskalí, které mu život přinášel v jeho osobním životě.

Již v roce 1975 byla u něho zjištěna cukrovka, stále však manuálně pracoval na opravách kostelů. Od roku 1993 začíná jeho osobní utrpení, po úrazu opařením horkou vodou přichází o prostřední prst pravé nohy a následně je mu amputována celá noha pod kolenem. Dostává protézu, chodí o francouzských holích, ale svou kněžskou činnost vykonává nadále. V té době dochází i k dokončení mnohých oprav kaplí a sv. sloupů a jejich vysvěcení, které Michal Tkáč celebuje anebo slouží s dalšími kněžími.

V r. 1997 si poranil patu levé nohy, rána se opět nehojila a tak mu byla amputována i levá noha. Další pohyb tak byl možný pouze na vozíčku, M. Tkáč však nepřestává sloužit bohoslužby ani nyní, v neděli v kostele a ve všední dny na chodbě fary, která se proměňuje na domácí kapli.

Vedle toho, že se mu i podstatně zhoršil zrak a musel prodělat operaci na oční klinice, onemocněly mu i ledviny a tak od května 1998 dochází až 3x týdně na dialýzu do českokrumlovské nemocnice.

Postupně se jeho stav stabilizuje, především ošetřovatelskou péčí jeho sestry, ovšem spravovat ostatní farnosti již nemůže a tak byl uvolněn a zůstává jen frymburským farářem.

1. února 2000 byl jmenován čestným kanovníkem Katedrální kapituly Sv. Mikuláše v Českých Budějovicích a ke konci roku 2002 odchází do důchodu.

15. srpna 2008 P. Michal Tkáč odešel na věčný odpočinek. Farníci a jeho přátelé mu na frymburské faře odhalili pamětní desku, jejíž jednou větou zakončím tento článek: „Jeho láska k lidem a bezmezná víra v Boha vyhloubily trvalou brázdou v celé lipenské oblasti“.

5.5.2011- František Záhora, Českokrumlovský deník